

פרקי התבוננות וחזון
מתוך שיעוריו של הגאון
רבי אהרן שווב שליט"א

להתקדם

מאמרים בדרכי ההנהגה ותיקון
המידות שנמסרו על סדר
הספר הקדוש "תומר דבורה"

עבודת המלאכים והצדיקים בלילה

תיקון השכינה בעסק התורה

במאמרים הקודמים התבאר עניינם של שני חלקי הלילה: בחצי הראשון של הלילה - יש דין על מה שהאדם עשה במהלך היום הקודם, ובחצי השני - בהגיע שעת חצות, מתקבלת ההארה המחודשת עבור היום הבא.

עסקנו בהרחבה גם במשמעות הנטילת ידים וסילוק הרוח רעה בשעה שהאדם ניעור משנתו בחצות לילה. וכעת הרמ"ק ממשיך:

ויברך. ויתקן השכינה בעסק התורה, ויתקשר עמו והוא עמה.

ויתעלה דיוקן נשמתו בגן עדן עם השכינה הנקנסת שם עם הצדיקים, והתפארת יבא שם גם הוא להשתעשע עם הצדיקים ונעמו בתקרתם, שכלם מקשיבים לקולו.

דברים אלו צריכים ביאור, מה הכוונה ש"דיוקן נשמתו" נכנס לגן עדן עם השכינה והצדיקים, ושה'תפארת' בא לשם להשתעשע איתם.

בנוסף, מה שכתב הרמ"ק "ויברך", בפשטות הכוונה לברכת 'על נטילת ידים'. אולם כפי שנראה להלן מדובר על ברכת 'הנותן לשכוי בינה', וכפי שיתבאר.

ברכת 'הנותן לשכוי בינה'

כדי להבין את דברי הרמ"ק בקטע זה, ראוי להקדים בביאור מאמר הזוהר הקדוש בפרשת ויקהל (ח"ב קצה): שהוא כפי הנראה המקור לדברי הרמ"ק [להלן בתרגום]:

רבי אלעזר ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ומתעסקים בתורה עד ששחלק הלילה בין כך קרא הגבר, ברכי ברכה.

מבארים המפרשים: כשבאה שעת חצות, הם שמעו את קול התרנגול, ובירכו ברכת 'הנותן לשכוי בינה'.

לאור זאת מובן שגם מה שכתב הרמ"ק קודם "ויברך", מדובר על ברכת 'הנותן לשכוי בינה', ולא על ברכת 'על נטילת ידים'. ובהמשך יתבאר מהי המשמעות הפנימית של ברכה זו, ומדוע היא מוזכרת באופן מודגש.

משמרה ראשונה - דין

ממשיך הזוהר ומבאר שהלילה נחלק לשלושה משמרות, ושלושה מחנות של מלאכים משמשים בו:

מחנה ראשון מקנה בארבע שעות ראשונות של הלילה. כאשר הלילה פורש כנפיו על העולם, כל בני העולם טועמים טעם המות ויוצאת נשמתם, והנשמות רוצות לעלות למעלה, ואתם מלאכים עומדים ואומרים: "מי יעלה בזה ה' וגו', נקי כפים ובר לבב" וגו'. והנשמות שאינן זוכות לזוהר אורן החוצה.

ונשמות הצדיקים חולכות למעלה, ומעלים אותן לתוך מקום שנקרא הר ה', מקום קדוש, ששם נראות כל הנשמות לפני אדונם. ואזי שמחת רבונם היא.

במשמרה הראשונה בני אדם ישנים ונשמתם עולה למעלה. ובאותה שעה יש דין על כל אדם ואדם: האם הוא אכן זכאי לעלות למעלה או לא. ורק מי שנשמתו הזדככה וראויה לעלות למתיבתא דרקיעא, עולה ונכנס להר ה', והקב"ה שמח עם נשמתו.

נמחיש זאת במשל מעולמנו: כשרוצים להשתמש בלילה בתאורה שפועלת על סוללה, צריך להטעין את הסוללה במשך היום. ובשעה שהלילה פורס את כנפיו על העולם ומשתרר חושך, התאורה תאיר בחוץ ובאורך זמן לפי כמות ההטענה שהוכנסה בסוללה במשך היום.

כך, במהלך היום אנו מקבלים הארות אלוקיות, ובלילה נעשה חושך והסתרה לגילוי האלוהי, ואז נעשה דין: כמה התמלאנו במהלך היום באור אלוהי, וכפי שהתמלאנו והשגנו, כך נוכל לקבל אור חדש עבור יום המחר.

התבוננות מעמיקה ומחזקת במוסרי הפרשה

להתבונן

הקנאות של פנחס - והקשר לאכילות על החורבן איך מגיעים לאכפתיות בוערת על כבוד שמים

ה'הלכה' היא רק לפי התפיסה של חכמי אותו דור

התשובה לשאלה האחרונה היא, שה'הלכה' במהותה נקבעת רק כפי יכולת התפיסה של בני האדם שבאותו הדור. ולא ניתן לקבוע 'הלכה למעשה' בהנהגה שהיא למעלה מתפיסתם הרגילה של אנשי הדור.

התורה ניתנה מלכתחילה באופן שניתן להסיק ממנה הלכה לכאן ולכאן, וההכרעה בהנהגה למעשה מסורה בידי חכמי הדורות לפי הבנתם ותפיסתם בלבד. וזאת משום שאלו הכלים שהקב"ה נתן לדור זה לידע את המעשה אשר יעשו.

הארכנו על כך בעבר בתוספת מקורות רבים. וכעת נסתפק בציטוט אחד - של דברי הריטב"א הידועים (עירובין יג): על דברי ה'בת קול' במחלוקת ב"ש וב"ה "אלו ואלו דברי אלקים חיים" -

שאלו רבני צרפת ז"ל: היאך אפשר שיהיו שניהם דברי אלהים חיים, זה אוסר וזה מתיר?

ותירצו: כי כשעלה משה למרום לקבל תורה הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להיתר. ושאל להקב"ה על זה, ואמר: שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם.

התורה מצד עצמה כוללת את כל האופנים והצדדים, ותפקידם של חכמי כל דור להוציא ולזקק מתוך כל הצדדים את האמת הפסוקה לפי הבנתם והגיונם, שזה בניו מדרגתם הרוחנית ותוקף תפקידם בתיקונם המיוחד בסדר הדורות.

אנו רואים זאת גם בכך שבדרך כלל אין הלכה כרבי שמעון בר יוחאי, למרות שאין חולק על גדלותו העצומה והנוראה והבנתו והשגתו בסתרי פנימיות התורה, וזאת מפני שלא ירדו חבריו לסוף דעתו (עיי' מנחות ד).

בדומה לזה - אמרו על רבי מאיר (עירובין יג):

גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו? - שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו!

לעומת זאת - הלכה כרבי יוסי כיון ש'נימוקו עמו' (שם יד).

שוב רואים כיצד ההלכה נקבעת לפי ההבנה וההיגיון של חכמי אותו הדור. ולכן אין הלכה כדעתו של הגדול שבגדולים - אם דבריו אינם מתיישבים על ליבם של חכמי אותו הדור.

הקנאות מתעוררת רק מפגיעה באדם עצמו

ובזאת נשוב לבאר את החידוש במעשה הקנאות של פנחס, ומדוע אין מורין כן להלכה -

מהות 'הקנאות' הוא: רגש של כעס עצום המתפרץ בעקבות פגיעה באדם עצמו.

אין אפשרות שאדם יקנא על פגיעה במישהו אחר. יתכן שזה יהיה מאוד אכפת לו, שזה יפריע - אבל זה לעולם לא יצליח לעורר בו את אותם 'אמוציות'

מה התוכן של התלכשות נשמות נדב ואביהוא ב'פנחס'?

פרשת פנחס פותחת בדברי ה' על פנחס (כה, יא):

"פִּינָחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם".

מדוע הקב"ה מפרט את יחסו המלא של פנחס?

מבאר הזוהר הקדוש (ח"ג ריז), שבתחילה פנחס היה נחשב רק 'בן אלעזר', אך בעקבות מעשה הקנאות הוא התעלה ונהפך להיות 'בן אהרן'!

וכיצד? - מבאר הזוהר הקדוש: באותה שעה שראה פנחס את שבט שמעון עומדים לנגדו פרוחה נשמתו מהפחד, והתלכשה בו נשמת נדב ואביהוא בני אהרן, אשר מיום פטירתה לא מצאה מנוחה - ובזאת הוא נעשה 'בן אהרן' ממש!

ועלינו להבין: מה הקשר בין מעשה הקנאות של פנחס לנשמת נדב ואביהוא בני אהרן?

מה הכוונה 'נותן לו' את בריתי שלום?

בהמשך הדברים, הקב"ה נתן לפנחס שכר גדול על מעשה הקנאות שלו:

הֲנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.

בדרך כלל 'ברית' היא הסכם בין שנים. אך נשים לב שכאן לא כתוב שהקב"ה כרת אתו ברית, אלא שהוא 'נתן' לו את הברית.

מה הכוונה 'לתת' ברית?

קנאות פנחס - העמידה במקום הקב"ה

נעמיק יותר בעצם מעשה הקנאות של פנחס.

הקב"ה הגדיר את המעשה שלו במילים:

בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי.

ומפרש רש"י:

בנקמו את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. רבינו בחיי כותב בנוסח חד -

בקנאו את קנאתי - על דרך הפשט: שקם במקומו, שהרי כתיב בהקב"ה "אל קנא".

הנקודה המרכזית של מעשה הקנאות היא מה שפנחס נעמד כביכול במקום הקב"ה.

מדוע הקנאות היא 'הלכה ואין מורין כן'?

כדי להבין זאת יותר, נוסיף על כך שאלה נוספת - על הבעל ארמית אמרו חז"ל (סנהדרין פב): "הבעל ארמית קנאין פוגעין בו", ובגמרא הוסיפו על כך: "בא לימלך - אין מורין לו".

ותמוה, מדוע אי אפשר להורות את ההלכה הזו בצורה ברורה?

גם אם היתה זאת הלכה של 'לפנים משורת הדין' בלבד, עדיין היה ניתן להורות שזו 'הלכה לפני משורת הדין'. מדוע אין מורים בהלכה זו שום הוראה?!

משמרה שניה - דין נוסף

ממשיך הוזהר הקדוש - המשמרה השניה משמשת בארבעת השעות השניות של הלילה, שעתים לפני חצות, ושעתיים אחר חצות:

מִתְחַלֵּט שְׁנֵי אֱלֹהִים אֲבָלִי צִיּוֹן שְׂבוּכִים עַל חֻרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבִתְחִלַּת אֶרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲמֻצְעִיּוֹת פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים "עַל נְהֻרֹת כָּבֵל שֶׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ" וְגו'. וְאִם מִתְעוֹרֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִזְכָּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמָעוֹת לַחֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל, עַד שֶׁיִּחְלַק הַלֵּילָה.

השעתיים הראשונות של המשמרה השניה הם עדיין בזמן הדין והחושי שלפני חצות לילה, ובאותם שעתיים מתעורר בכי על החורבן. המלאכים בוכים, והקב"ה מוריד שתי דמעות לים הגדול.

לכאורה, אחרי שכבר נעשה דין בין הנשמות במשמרה הראשונה, מה המקום להמשיך בדין נוסף כעת?

אולם באמת הדין הנוסף במשמרה השניה, הוא ברמה גבוהה יותר: לאחר שכבר במשמרה הראשונה היה 'סינון' לכל הנשמות שלא זכו לעלות להר' ו'מקום קדשו, כעת נעשה דין נוסף בתוך הצדיקים - עד כמה יש להם חיבור לקב"ה ויכולת להרגיש את החסרון של הגילוי האלוקי בעולם.

כי האנשים הפשוטים, הגסים, אינם בעלי יכולת להרגיש בחסרון ולהשתוקק לגילוי האלוקי, מפני שאין להם את העדינות הנדרשת ואת החוש הרוחני הנצרך, לים לב אבן שלא חלי ולא מרגיש. מבחינתם, עדיף שהקב"ה יקח את הקווקזים לירושלים וישאיר אותם כאן בפולין בנחת עם התרגולים...

אך באמצעות ההפרדה בין הנשמות שנעשתה במשמרה הראשונה, כעת יש בשמים 'אטמוספירה' של נשמות בעלות רמה גבוהה רוחנית, המסוגלות להשתוקק לגילוי האלוקי המושלם יותר. ולכן כעת נערך דין נוסף בתוך הצדיקים - למי יש את הרגשת הצער וההשתוקקות הנדרשת לבנין בית המקדש.

השתוקקות קודם ההארה

הדין הנוסף בתוך נשמות הצדיקים הוא הכנה להארה החדשה שתגיע בחצות לילה. מפני שכדי לקבל הארה חדשה מוכרחת להיות קודם השתוקקות חזקה. כי רק על ידי ההשתוקקות - ההארה תספג בעוצמה אצל המקבלים.

וזו העבודה המיוחדת של הבכי והאבלות בשעתיים שקודם חצות: לחוש את החסר, לכבות על זה, ולהתגעגע ולהשתוקק להארה גדולה יותר. לרצות ולשאוף, וכך כביכול 'לשאוב' את ההארה החדשה ליום הבא.

ועל כך אמרו חכמים (תענית ל'): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה". מפני שרק על ידי האבילות והתשוקה הבערת שטמונה בה, ניתן לזכות לראות את הגילוי האלוקי בעוצמתו בב"א.

משמרה שלישית - גילוי הבינה

ממשיך הוזהר הקדוש:

בְּאוֹתָהּ שַׁעַר הַלֵּילָה, וְאִם מִתְעוֹרֵר שֶׁלֵּהֲבֵת אֶחָת וְהוֹלֶכֶת וְנֹכַח בְּכַנְפֵי הַתִּרְגוּל וְקוֹרָא, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְסֵם לָגוֹ עַדן לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים. וְכָל נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים "שֵׁאוּ שְׁעָרֵינוּ רְאִישֵׁינוּ וְגו'." מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד" וְגו'.

ובשעה שנשמות הצדיקים שבארץ חוזרות לעוף, מחזיקים בהם כל אותם מלאכים ואומרים "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'." וזה המהנה השלישי שאומר את זה בארבע השעות האחרונות. ואומרים שירה עד שיעלה אור הבקר.

בשעת חצות מתעוררת מידת הגבורה, ופועלת בעולם דרך המלאך 'גבריאל' שמשפיע עד לשר העופות, וזה מעורר את התרגול הנקרא 'גברא' (על שם שמקבל תנועה מהתעוררות הגבורה העליונה), והוא קורא ומעיר את הצדיקים לעסוק בתורה.

מבארים המפרשים: ההתעוררות של ההארה בחצות לילה, באה ממידת ה'בינה', ולכן בהתעוררות התרגול מברכים 'ונותן לשכוי בינה'.

ההשפעות הרגילות בעולם הזה באות מהשבע ספירות התחתונות. אבל כעת, לאחר ההשתוקקות הבערת שהיתה באבלות קודם חצות לילה, זוכים הצדיקים למשך השפעה עליונה ונעלית ביותר - ממידת ה'בינה', שהיא למעלה ושורש לכל ההשפעות של המידות הרגילות.

בזאת למדנו על חלוקת הלילה לשלושה חלקים, ועל עבודת הנשמות של הצדיקים בעולם העליון. ובמאמר הבא נמשיך ונבאר את צורת עסק התורה הייחודית לזמן שמחצות לילה עד הבוקר, ומדוע התורה הזו בפרט נקראת 'שירה'.

שמתעוררות בעקבות פגיעה בו עצמו - שהם המכונים 'קנאה'.

כיצד אם כן התעוררה לפנחס קנאה על פגיעה בה? והרי זו לא היתה פגיעה בו עצמו!

ובכלל - מדוע הוא מתערב במשפטי ה' אם זמרי חטא - זהו עסק שלו מול הקב"ה, והקב"ה יודע להעניש כשהוא רוצה. מדוע פנחס מתערב בענין שלכאורה לא נוגע אליו?!

פנחס התעלה לאיחוד וחיבור גמור עם ה'

אך זו נקודת החידוש בקנאותו של פנחס -

פנחס הגיע למדרגה רוחנית עליונה בה הוא ראה את עצמו מחובר כל כך לה' עד שהוא כביכול חלק בלתי נפרד ממנו! הוא הגיע לביטול עצמי מוחלט אל הקב"ה, והרגיש לגמרי כאילו הוא אחד עם ה'. במצב כזה ברור ומוכן שכל פגיעה בה' היא פגיעה בפנחס עצמו! ובהתאם לכך - קנאותו התעוררה על פגיעה בה' שהיא פגיעה בו עצמו!

הרי זה כמי שפוגעים באשתו, בילדיו, או באביו ואמו. קנאותו מתעוררת לא משום שהוא חס ומרוחם עליהם, אלא משום שהוא מרגיש שהפגיעה בקרוביו היא פגיעה בו עצמו!

ולכן הקנאות הזו היא 'הלכה ואין מורין כן' -

משום שכל המהות של 'הלכה' היא הכרעה לפי תפיסת המקבלים, וכלל ישראל באופן רגיל מצד עצמם הם נפרדים ובלתי מאוחדים עם הקב"ה כאחד ממש, ולכן לא שייך בדרגתם מעשה הקנאות.

רק פנחס שעשה עבודה פנימית רבה, עלה והתעלה, והגיע למדרגה של ביטול עצמי וחיבור גמור אל ה', הוא שיכול להיות בקנאות לה' - משום שהוא באמת מרגיש שהיתה פגיעה בו עצמו!

וזהו פשר לשון הכתוב: בְּקִנְיָא אֶת קִנְיָאִי. ומפרש רש"י: בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. כי הוא העמיד את עצמו כביכול במקומו של הקב"ה ממש, כלשון רבינו בחי "שקם במקומי"!

שכרו של פנחס - מרכבה למידת ה'ברית'

כעת ניתן להבין את תוכן השכר שקיבל פנחס -

הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.

הקשטו: לא כתוב שכרתה ברית, אלא שה' נתן לו' את הברית. מה הכוונה?

אנו נדרשים בזה לדברי רבינו בחי (כה, יב):

על דרך הקבלה: "הנני נותן לו את בריתי שלום", הבטיחו במתנת המידה הנקראת "ברית".

כלומר, לא נכרתה ברית עם פנחס, אלא ניתנה לו הזכות להיות מרכבה למידת ה'ברית' של הקב"ה.

בכח ההתאחדות - פנחס נעשה נציגו של הקב"ה במעמד ברית מילה

ואכן - בעקבות מעשי הקנאות של פנחס לכבוד ה', הוא ניצב בכל מעמד ברית מילה כנציגו של הקב"ה.

וכפי שאמרו במדרש (פדר"א כח):

אמר לו הקב"ה: חיך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך. מכאן התקינו חכמים לעשות כסא אחד מכובד למלאך הברית, שנקרא 'אליהו ז"ל מלאך הברית'.

מה הקשר בין הקנאות למעמד ברית מילה?

אלא שמעמד הברית מילה הוא הכנסת התינוק והכללתו בברית שנכתרה בין הקב"ה לאברהם אבינו - כנוסח הברכה "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו".

במעמד כזה של כריתת ברית צריכה להיות נציגות של שני הצדדים, ולכן גם הקב"ה צריך להופיע שם. וזה מקומו של 'אליהו מלאך הברית' - הוא כביכול נציגו של הקב"ה במעמד! הוא המרכבה של מידת ה'ברית' והנציג שלה בעולם הזה.

במעשה הקנאות, פנחס הראה שהוא נעשה מאוחד עם הקב"ה ומרגיש כביכול חלק ממנו ממש, בביטול גמור של העצמיות. ומשכך - הוא זכה להיות מלאך ה'ברית' מצד הקב"ה.

פנחס זכה להשגת שער הנ' - שכנגד 'קדש הקדשים'

ההתעלות הנוראה הזו שזכה לה פנחס - להיות בבחינת 'מלאך' הבטל לגמרי לקב"ה ומאוחד עמו, היא בחינת שער הנ'.

שהרי העולם הזה הנפרד מן הקדושה מתגלה בו רק מ"ט שערים, ועל כן שייכת בו גם ניסיונות של עבודה זרה, מפני שכמו שיש מ"ט שערי קדושה כך יש מ"ט שערי טומאה.

ואילו השער הנ' הוא השגה שקשורה להתבטלות לאלוקות בבחינת 'מלאך' וקיימת בעיקר בעולמות העליונים - עולם הבריאה.

פנחס זכה להתחבר להארה הגבוהה הזו ולהיות חלק ממנה!

הוא התעלה לדרגה שאינה מתאימה לעולם הזה, שאין מורין כן. הוא התחבר עם הרצון האלוקי לגמרי, והפסיק להיות כביכול נפרד, ולכן הפך למלאך - הוא 'אליהו הנביא'.

נשמת נדב ואביהוא - רצון טהור לאיחוד עם ה'

ובזה בנין מדוע עליית המדרגה של פנחס נעשתה באמצעות נשמות נדב ואביהוא שנכנסו בו.

משום שגם נדב ואביהוא מרום מעלתם ביקשו להיכנס לקדש הקדשים - ששייך אף הוא לבחינת שער החמישים, שמקום הארון אינו מן המדה - ועל ידי כך שאפו להתעלות לאותה דרגה של התאחדות עם ה' שזכה לה פנחס.

אלא שהם עשו זאת כשעדיין לא הגיע הזמן הראוי לגילוי כזה, וגם בצורה אסורה, ולכן נשרפו מהקדושה שהיתה גדולה מהם.

אך כעת פנחס מימש את הרצון שלהם בצורה מותרת, ובכך הביא את נשמתם לתיקונה. כי הוא התחבר לרצון שהיה להם, וקיים אותו בפועל במעשה הקנאות שלו שהיה סימן על התאחדות גמורה עם הקב"ה, כיו שמיגיעה עד האמוציות הנמוכות שבנפש.

החיבור ב'ירושלים של מטה' מוכיח על מציאות ה'ירושלים של מעלה'

אנו עומדים בימי בין המצרים - ימי האבלות על חורבן בית המקדש. בימים אלו אנו מרבים במעשים שמסוגלים להביא לבנין המקדש ולגאולה שלימה. בספרים הקדושים (ראה נפה"ח ש"א פ"ד) מבואר שעיקרו של בית המקדש הוא זה שבלב האדם. ועל כן עלינו להתרכז בלהביא את השכינה הקדושה לשכון בתוכנו יותר ויותר.

וכפי שלמדנו: על ידי ההתבטלות אל ה' וההתאחדות הגמורה עם רצונו - זוכים למשוך את האור האלוקי עד למקום האישי ביותר, וכך השכינה שורה בתוכנו. על כך נאמר בגמרא (תענית ה.):

אמר הקב"ה: לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה.

רק כשאדם מכניס את הקב"ה ל'ירושלים של מטה' שבתוך ליבו ונפשו, הוא מוכיח שיש לו חיבור ל'ירושלים של מעלה' - איחוד גמור עם הקב"ה עד כדי 'אינטרס משותף' כביכול.

האבילות על החורבן נועדה ליצור את התשוקה והגעגוע למצב המתוקן והרצוי, שהוא הנהגת העולם על פי רצונו יתברך בשלמות. וכמו שהקנאות מורה על חיבור פנימי, כך גם האבילות מלמדת על חיבור פנימי. כי האדם אֵבֵל רק על מה שהוא מחובר אליו ברגשות האישיים שלו.

ועל זה נאמר "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה", כי על ידי האבילות שהיא תשוקת הנפש לתיקון הבריאה בשלמות, נוצר חיבור אמיתי וכנה בין האדם לבוראו, וזהו הבסיס לבניין בית המקדש ולגאולה השלמה.

תפקידי הדיין - להוציא דין אמת ושלא יהיה מרמה

קלם אחזי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות // פרק פסוק ח

ידיעת התורה וידיעת המציאות

בפסוק הקודם התבאר שהסנהדרין היושבים ב'לשכת הגזית' מקבלים את ההארה האלוהית מהתורה המונחת בקדש הקדשים, ומורידים אותה לשישים ריבוא נשמות ישראל המממשות אותה בביצוע מעשי בארץ.

כעת בפסוק הנוכחי יתבאר מהם השלבים שהדיינים בסנהדרין צריכים לפעול כדי לפרט את הארת התורה האלוהית באופן מותאם לביצוע מעשי על ידי כלל האומה.

מבאר הגר"א:

שני דברים צריך הדיין להיות בקי בהן, שיהיה בקי בדיני התורה, ויהיה בקי בישונו של עולם - שיבין אם טענו אמת בכדי שיהיה אמת לאמיתו.

והם כמו השני דברים שצריך למלחמה: א' כלי זין, והב' טכסיסי מלחמה איך לצאת ולבא.

וזה שכתוב 'קלם אחזי חרב' - שיהיו בקיאים בתורה וידעים כל דין על בוריו.

'מלמדי מלחמה' - שבקייאם בישונו של עולם שהוא כמו תכסיסי מלחמה.

'איש חרבו על ירכו' - שהם משתמשים בחרבם תמיד, כלומר, רואין שיהיה הדין ברור אצלם לפסוק אותו.

'מפחד בלילות' - שהן מפחדין מן הגיהנם הדומה ללילה, ורואין שלא יטענו שקר.

ויש להתבונן -

מה השייכות של 'חרב' לבקייאות בתורה, מדוע ה'חרב' היא הביטוי המדויק לבהירות הדין. ועוד - מדוע מודגש שהחרב נמצאת על הירך, אמנם הרגילות היא לשים את החרב למשמרת צמוד לירך, אך כיצד זה מבטא את הנהגתו של הדיין.

חרב בין ירכותיו, וגיהנם פתוחה תחתיו

מוסיף הגר"א ומביא את דברי חז"ל (בבבא קט):

לעולם יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו, שנאמר: "הנה מטונו שלשלמה ששים גוברים סביב לה מגבורי ישראל וגו' מפחד בלילות", מפחד של גיהנם שדומה ללילה.

ויש להבין מהם שתי הבחינות, "חרב מונחת לו בין ירכותיו", ו"גיהנם פתוחה לו מתחתיו".

מפרש הגר"א על פי היסוד שהקדים:

השכר על מה שהדיין בקי בתורה - הוא עץ חיים, כמו שכתוב (משל"ג יח) 'עץ חיים הוא למחויקים בה', והשכר על שהוא רואה שיהיה משפט אמת - הוא גן עדן.

ואם הוא עובר על זה, הוא להיפך. דהיינו, מן החיים - חרבו של מלאך המוות, ומן גן עדן - גיהנם.

וזהו שהדיין צריך לראות "חרב חדה מונחת לו בין ירכותיו" - ולכן יראה להיות בקי בתורה.

ולראות "גיהנם פתוחה לו תחתיו" - ולכן יהיה בקי בישונו של עולם.

ויש להתבונן: מדוע ידיעת התורה היא כנגד 'חרב' ו'חיים', ואילו ידיעת המציאות היא כנגד 'גן עדן' ו'גיהנם'.

עוד צריך ביאור, כיצד לומדים מהפסוק שמתאר את החרב בידו ובשימוש של הדיין, שיש חרב העומדת בין ירכותיו של הדיין ומשמשת נגדו.

התורה היא מקור חיים

מפסוק זה אנו לומדים שהתורה אינה רק 'הבנות שכליות' או 'ידיעות מרובות', אלא מהותה ועיקרה הוא 'חיים'. ואכן, על חכמת התורה נאמר (קהל"ז יב) 'החכמה תחיה בעליה', וכן 'חכם' בגימטריה 'חיים'.

מי שזוכה לידיעת התורה באמת - הוא מחובר לעץ החיים, ומי שמנותק מהאמת של התורה, הרי הוא מת מיובש - והוא חרב כמו שנדקר בחרב.

הגר"א מדייק וכותב "השכר על שהדיין בקי בתורה - הוא עץ חיים", כמו שכתוב (משל"ג יח) 'עץ חיים הוא למחויקים בה'. ויש להתבונן: מדוע החיות הבאה מידיעת התורה נמשלה דוקא ל"עץ"? ביאור הדבר: על מנת לינוק את החיים הטמונים בתורה, לא מספיק להכיר את החיצוניות של הדברים, אלא צריך להעמיק ולחדור אל הפנימיות המוסתרת בתוכם. רק על ידי שהאדם מתעמק ומגיע אל הנקודה הפנימית של הבנת רצון ה', הוא מתחבר למקור החיים שבתורה.

ולכן החיות של התורה נמשלה ל"עץ" - "עץ חיים". מפני שגם בעץ, מקור החיים (דהיינו ה'שורשים') מוסתר ולא ניכר כלפי חוץ, וכמו כן בתורה מקור החיים הוא עליון ורוחני ונסתר, וכדי להתחבר אליו צריך להעמיק אל הפנימיות.

סיבה נוספת שהחיות של התורה נמשלה דוקא ל"עץ" - כמו שבנין, החיות הפנימית שבאה מהשורשים יוצאת לגילוי בפועל בהתרחבות והתפרטות אין סופית. בענפים וענפים ענפים, בעלים ופירות, ובזרעים חדשים שכל אחד מהם יכול להצמיח עץ נוסף, וכן הלאה.

כך גם בתורה, אמנם המקור העליון הוא אחד - דבר ה', אבל הגילוי בפועל נעשה בהתרחבות והתפרטות לפי ריבוי נשמות ישראל. כל אדם קיבל כלי חשיבה ייחודיים לקלוט איתם את הפנימיות של דברי התורה, והוא סופג את הדברים בגוון מסוים שאינו דומה לאחרים.

וכן התורה מתפרטת ומתרחבת בריבוי עצום של פרטי פרטים וסגנונות חשיבה, וכפי שאנו רואים את כמויות הספרים שהתגברו ומתחברו כל העת ומגדילים ומרחיבים את התורה באופן נשגב.

טעות בתורה היא מוות בחרב

בדיוק כמו שהתורה היא מקור חיים לאדם, כך חוסר ידיעת התורה הוא מוות. ולא רק מי שאינו לומד כלל שייך למוות, אלא גם כל טעות בהבנת התורה היא חסרון ביניקת החיים, וממילא יש בה מוות.

האחריות המוטלת עלינו בעת לימוד התורה, היא נוראה. עלינו להתייגע ולעמול לכוון לאמיתו של תורה, ולהבין שהחיים שלנו תלויים בזה. כי התורה איננה "תוספת" על החיים, אלא "כי הם חיינו" כפשוטו, וכל טעות בתורה היא חרב של מוות!

טעות בהבנת דברי התורה מובילה להריגה דוקא על ידי "חרב", כפי שאנו לומדים בפסוק הנוכחי.

וכן מצאנו בגמרא (תענית"ז) "מאי דכתיב 'חרב אל הבדים ונאלף' - חרב על שונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בד בבד בתורה ומיטפשיין". ואף במדרש מצינו (ויק"ר לה, ו) "הסייף והספר ניתנו מכורכין מן השמים", כי טעות בספר משמעותה חרב על עצמך!

מדוע דוקא ה'חרב'?

מפני שיש דבר מיוחד בהריגה על ידי חרב, שהגוף החיצוני נשאר שלם ובנוי כמו באדם חי, והמוות ניכר רק כשמביטים אל הפנימיות.

'חרב' היא גם מלשון יובש, כמו 'פת חריבה'. כלפי חוץ הכל נראה שלם, אבל בפנימיות אין חיות ורטיבות.

וכמו כן טעות בדברי תורה יכולה להיות בדברים שכלפי חוץ הם נראים דברים נפלאים ומחושבנים, אבל כשמעמקים להתבונן בפנימיות ההבנה, מבחינים שאין בזה אמת, והדברים חלולים ויבשים.

על כל אומרים בתפילה: "ונתן לנו תורת אמת - וחי עולם נטע בתוכנו", רק אם זה התורה היא אמת, יוצא מזה "חי עולם"!

חרב בין ירכותיו - כנגד החלק של העבודה להוציא לגילוי בפועל

נוסיף ונבאר מדוע החרב עומדת "בין ירכותיו" של הדיין - במבנה גוף האדם יש שלשה חלקים: החלק העליון הוא המוחין שדרכם נכנסים לאדם מבחוץ תובנות והארות חדשות של תורה. החלק האמצעי הוא עיקר האדם שבו הוא סופג ומעכל את הדברים בכלי היות לפי התפיסה המיוחדת לו. והחלק התחתון הוא ה'רגלים' שכנגד המידות נצח הוד יסוד, שהם מסמלים את השפעת הגילוי שלו בתורה הלאה.

החלק של הרגלים באדם מיועד לצאת מהמקום העצמי ולהשפיע לאחרים.

בתקוני זוהר (בן זוהר"ק ח"א: לה) מבואר ש"הנביאים יונקים מנצח הוד", שכן תפקידם להוציא ולגלות את דבר ה' בעולם. 'נביא' מלשון 'ניב שפתיים' - לדבר ולהוציא לפועל את הגילוי. ועבודה זו מבילה לחלק התחתון של הרגלים.

ולכן החרב מונחת "בין ירכותיו" של הדיין - כדי שיהיה בעבודתו להוציא את התורה לגילוי בחוץ.

תפקיד הדיין להכניס את התורה בתוך הארץ

נסיים בביאור ההקבלה בין הגן עדן והגיהנם - לבקייאות הדיין בישונו של עולם:

המשפט והדין אינו רק היכי תמצא להסתדר אחד עם השני, אלא יש בו תפקיד עובדה של תיקון העולם והחדרת אור התורה בתוך המציאות. והקב"ה רוצה שאנו נהיה שותפים ביישום הנהגת הקב"ה בבריא.

ועל כך אמרו חז"ל (מכילתא דרשב"י שמות יח, יא):

כל הדין דין אמת לאמיתו מעלה עליו הכתוב כאילו שותף במעשה בראשית.

כי תפקידו של הדיין לקחת את התורה שהיא "עץ חיים", ולהכניס אותה לתוך המציאות של החיים בארץ - וכך להפוך אותה להיות "ארץ החיים".

ואם התהליך מושלם, והתורה שהיא "עץ חיים" חודרת לתוך הארץ והופכת אותה לארץ החיים, הרי זה בעצמו גן עדן, שהרי הקב"ה שולח ונובח בארץ, וזהו התיקון השלם ובחינת גן עדן! לעומת זאת, כשהדיין אינו בקי בישונו של עולם, וכתוצאה מזה התורה מתנתקת מהארץ, והארץ חרבה ויבשה בלי תורה וחיות אלוהית, הרי זה 'גיהנם', וכמו שמפרש המהר"ל (דור חיים פ"א מ"ה) שהגדרה של גיהנם היא - היעדר אור אלוהי.

לסיכום: עבודת הסנהדרין היא, לינוק את הארת התורה מקודש הקדשים, ולהעביר אותה עד קצה החומר של כל אחד מישראל, ובזאת לקדם לעולם את הארץ.

לשיעור המלא 073.295.13.81

מספר השיעור: *#33452191#

בינה יתירה - יסודות האמונה לנשים ובנות הסמינרים על פי ספר "דרך השם" לרמח"ל

בינה יתירה

חלקן של הנשים ב'עמוד התורה' [חלק ד']

עמל של ביטול עצמי יוצר זיכון

היגיעה הנדרשת מן האדם, היא אכן לא לצורך ההישגים אותם ישיג כמתנה, אלא למטרה של זיכון עצמי.

זיכון נעשה על ידי שהאדם מבטל את עצמו.

כאשר בורא עולם רואה שהאדם מוכן לבטל את הדבר החשוב לו ביותר, ובכך לכופף את עצמו מול דעת הבורא. הוא נותן לו במתנה את היכולת להבין את החכמה האלוהית ומאיר אותו באור התורה.

הבנה זו מפרשת לנו את דברי חז"ל האומרים: "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה".

כוונת ה"ממית" אינה למיתת ממש, שכן אדם מת בוודאי אינו יכול ללמוד...

אלא פרושה של ה'המתה' היא המתה של כל המניעים האישיים והשייכות לעולם הגשמי, מתוך מטרה לעלות קומה ולהיות שייך לעולם האצילות, עולם התורה.

השגת התורה אם כן, אינה תוצאה של העמל והיגיעה. אלא תוצאה העמל והיגיעה הוא ביטול עצמי המזכך את האדם ומאפשר לו להשיג את חכמת התורה.

כשאנו מבינים שמהותו של העמל הוא "ביטול עצמי" והקרבת החיים למען התורה, אנו יכולות להתקדם לשלב הבא, ולהבין שישנם כמה אופנים שונים לעמל ולזיכון המביאים להשגת אור התורה.

כעת נוסיף הקדמה נוספת - מדוע יש צורך ב"עמל התורה", וכיצד הוא מסייע ברכישת 'אור התורה'. ועל פי זה ניישב את השאלה בה פתחנו.

מדוע נדרשים עמל ויגיעה?

כדי להשיג את המעלות העליונות והמרוממות הטמונות בלימוד התורה, צריך האדם להתייגע ולעמול הרבה.

כדברי חז"ל "אם נְחַקְתִּי תִלְכוּ - שתהיו עמלים בתורה", וכן, "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה".

ויש להבין: מה הסיבה שהעמל והיגיעה נדרשים? מדוע זה כל כך קריטי?

והשאלה גדולה עוד יותר - מפני שבמקום אחר מלמדים חז"ל שמה שאדם משיג מן התורה, אינו כלל תוצאה של מעשיו, אלא מתנה מחודשת שבורא עולם נותן. כמאמרים "גיעת ומצאת תאמין": מציאה היא עניין של גילוי מפתיע שאינו כרוך ביגיעה.

כי אכן, השגת התורה נעשית באופן זה: אדם יגע ומשקיע מצינו, והקב"ה למולו מעניק לו במתנה את ה'מציאה' הרוחנית - דברי התורה המתגלים לו באופן בלתי ישיר לעמל.

ולאור זאת קשה עוד יותר: אם היגיעה אינה מייצרת השגה, לשם מה נדרש האדם לעמול?

תורת הענישה [א]

ענישה - כלי מסוכן

הוא מגיב ונותן עונש או מכה, וכך הוא מראה ש"אני כן זה ששולט כאן!".

כשהורה מצפה מהילד לעשות משהו, והילד מתחפץ ומתנגד. התחושה של ההורה היא 'איבוד שליטה', האגו, הכבוד העצמי שלו, והחשוב מכל - תחושת המעמד הבלתי מעורער שלו בבית, נפגעים. וכדי להחזיר לעצמו את השליטה, הוא מעניש את הילד בחומרה 'להראות לו מי כאן בעל הבית'...

ענישה שבאה ממקום כזה, לא באה ממקום מחושב ותוכנית תועלתנית, אלא היא נתינת דרור ליצרים והדחפים הגולמיים של ההורה. פעולה זו לא רק שלא תחנך את הילד בערך החשוב שאנו מבקשים להעביר לו, אלא היא גם עלולה להחדיר בו את התכונה השלילית שאם אתה כועס על מי שעשה לך משהו, תנקום בו, תעניש אותו, תכה בו, תגיב בלי חשיבה. במקום לעסוק בחינוך ולהשקיע מחשבה כיצד להעמיד באישיותו של הילד התנהגות נאותה, אנו מרגילים אותו לדבר אחד: אם עשו לך, תחזיר, כדי להראות שאתה השולט. וממילא לא נתפלא שאת דפוס ההתנהגות הזאת הוא מעתיק במערכת היחסים שלו מול אחיו הקטנים ממנו.

חוזר ונייעור

בנוסף, גם אילו היה היתר להשתמש בתכונה הרעה הזו לצורך מצוות חינוך, עדיין היתה בכך סכנה גדולה. משום שבמידות הרעות ישנו כלל גדול שנקרא 'חוזר ונייעור':

אם משתמשים במידה רעה, גם לשימוש מותר ומצוה, המידה הרעה עלולה להתעורר ולפעול באופן כללי, גם במקרים שאין בה תועלת ומצוה.

כלל זה מופיע במספר מקורות. ביניהם, בפרשת עיר הנדחת, לאחר הריגת כל יושבי העיר בחרב, נאמר (דברים יג, יח) 'וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים', ומבאר האור החיים הקדוש:

כוונת סאמר זה כאן, לפי שצוה על עיר הנדחת שיהרגו כל העיר לפי חרב ואפילו בהמתם, מעשה הזה יוליד טבע האכזריות בלב האדם, לזה אמר להם הבטחה שיתן להם ה' רחמים. הגם שהטבע יוליד בהם האכזריות, מקור הרחמים ישפיע בהם כח הרחמים מחדש לבטל כח האכזריות שנוצח בהם מכח המעשה.

כיצא בזה כותב הגר"א (משלי ז, יד):

אין היצר הרע בא על האדם לפתחו לעשות עבירה, כי מי ישמע לו. אך בא אליו במצוות, ועל ידי זה ישטוף אותו. ואין דבר טוב שיכול לפתח כמו באכילה של מצוה ושמחה של מצוה, ומזה יכול מאוד למשוך אותו.

ולכן, כשאנו יודעים שהתכונה של 'תגובה לפעולה' היא גרועה ובהמית, עלינו להתרחק ממנה ולא להשתמש בה גם אם אנו סבורים שבמקרה הנוכחי היא מוצדקת ומועילה.

לאחר שהעמדנו באופן ברור את הגנאי והסכנה של השימוש בעונשים מסוג של 'תגובה לפעולה', כעת אנו צריכים לברר: מהו כן העונש הנכון? איזה סוג של ענישה יכול להיות מועיל ומקדם? על כך נרחיב במאמר הבא בעז"ה.

בחינוך הילדים והתלמידים הצעירים, היעד העיקרי שניצב מול עינינו כל העת הוא: לבנות להם כלים ראויים, להרגיל אותם להתנהגות נכונה בקיום מצוות ובלימוד התורה, ולהעמיד בהם ערכים חיוביים.

הדרך לעשות זאת היא באמצעות 'עשה טוב'. כלומר, לימוד, הרגל, ועשייה חיובית רבה.

יחד עם זאת, עלינו לעסוק גם ב'סור מרע'. מאחר ופעמים הילדים אינם מיישמים את המוטל עליהם. וגורע מכך, לעיתים אף עושים מעשים רעים, כמו הפרעה בשיעור, חוצפה, הכאת אחר או חבר, סירוב לביצוע התפקיד של איסוף המשחקים או חזרה מאוחרת הביתה, ועוד דוגמאות רבות.

במקרים כאלו הכלי שאנו נוטים להשתמש בו בדרך כלל הוא - ענישה.

והנה, ראשית עלינו לדעת, שהכלי הזה אינו תמיד יעיל, ואף השימוש בו עלול להיות מסוכן. ברוב הפעמים הרבה יותר אפקטיבי לחנך בצורה חיובית ומחברת, ואילו ענישה שבאה בצורה לא נכונה עלולה לקלקל ולהרוס הרבה יותר מהתיקון שבאה לעשות.

פעמים רבות ההורה עומד מול מקרה שדורש התייחסות, ומתוך בעירה פנימית של 'לשם שמים' הוא פועל בעוצמה ובכוחניות מול הילד, ובחוסר שימת לב - במקום לחנך, הוא רק מוציא לפועל את המידות הרעות והתכונות השליליות שיש לו. ועל כן עלינו ללמוד היטב ובכובד ראש את 'תורת הענישה', להבין מהו עונש פסול, ומהי ענישה נכונה ומקדמת.

תגובה לפעולה

תחילה נעמיד יסוד שורשי בתכונות האדם:

כשהאדם נולד הוא בעל תכונות בלתי מווסתות, כמאמר הכתוב (איוב יא, יב) 'וְעֵינִי פָּרָא אֲדָם יִלְדָּה'. ואחת התכונות הבסיסיות והגולמיות הקיימות בו היא התכונה של 'להגיב למה שעושים לו'. בדיוק כמו שאם מדגדים אותו הוא צוחק, כך אם פוגעים בו מילולית או פיזית - הוא כביכול מוכרח להגיב.

המידה הזו של 'תגובה לפעולה' לא באה רק כהתגוננות, ולא כדי למנוע את המכה הבאה. אלא היא ענף ממידת ה'נקמה', ושורשה ברצון 'להחזיר לו על מה שהוא עשה לי'. ככל שיש לאדם אישיות יותר נמוכה, גסה, ובלתי מתקנת, כך הוא יותר 'מגיב' באימפולסיביות (בכוחיות ללא מחשבה) למה שעושים לו. מדובר בתכונה גולמית וגרועה, שעלינו לעקור אותה מן השורש. ילד קטן שאומרים לו כינוי גנאי, מרגיש דחף כמעט בלתי נשלט להגיב. לעומת זאת אדם בוגר שתיקן את מידותיו, לא אמור להגיב בלי מחשבה, אלא לשלוט על הדחף הבסיסי הזה ולכוון את תגובותיו בצורה עניינית לפי מה שנכון, מה שמותר, ומה שיביא את התועלת הרצויה.

החזרת השליטה

השורש לתכונה הרעה של 'תגובה לפעולה' נובע מכך שאדם רוצה תמיד לשלוט במצב. וכשעושים משהו נגד רצונו, הוא מרגיש איבוד שליטה. המושכות לא בידיים שלו. כעת, כדי להחזיר את השליטה לידי,

זיכון האיש על ידי ביטול הדעת

הזיכון של האיש - הוא באמצעות ביטול הדעת.

הערך המשמעותי והמרכזי של כל איש הוא **הדעת**. וכאשר הוא לומד את התורה הקדושה, נדרש ממנו לבטל את דעתו ולכופף אותה לדעת התורה.

כי כשהוא הוא מעיין בסוגיה, יש לו דעה באותו נושא, אולם הגמרא סוברת אחרת!

ובכדי ללמוד את הסוגיה כפי שהיא, הוא מוכרח לכופף ולבטל את דעתו מפני דעת התורה.

בלימוד שכזה האדם אומר לעצמו: לדעת שלי אין משמעות. אני מניח את דעתי האישית בצד ומקבל את דעת הגמרא.

זהו הזיכון העצמי של האיש העמל בתורה. המתה של הדעה העצמית אל מול דעת התורה.

זיכון הזבולון על ידי מסירת ממונו

אופן נוסף של עמל זיכון, מתקיים אצל אדם העוסק במסחר.

אדם המתעסק במסחר רואה במידה מסוימת באגירת הכסף שרכש בעמלו ערך עליון. ולכן הזיכון שלו מתבטא בביטול והעברת הערך היקר ביותר עבורו - הכסף, למען לימוד התורה.

הבנה זו תיישב את הרעיון העומד מאחורי המושג "הסכם שישכר זבולון".

כאשר בעל הממון מבטל את ערך כספו ומכופף אותו למען לומדי התורה, הוא מבטא במעשיו את הביטול העצמי שלו מול הערך הנעלה של לימוד התורה.

זהו הזיכון של 'הזבולון' התומך ומחזיק בממונו את לומדי התורה.

זיכון האשה על ידי מסירת בעלה

כעת נשלים את התמונה המלאה, ונשוב לבאר כיצד האשה רוכשת את חלקה באור התורה של בעלה.

אמנם במבט ראשון היינו מצפות כי חלקה של האשה יתן לה על המלאכות הרבות והתפקידים השונים שהיא נוטלת על עצמה למען תורת בעלה. היא מבשלת ואופה, מכבסת ומנקת, ועמלה ללא לאות כדי שבעלה יהיה פנוי ללימוד התורה.

אך העמל אותו אנו מחפשים הוא זה שבו **האדם מוסר למען התורה את הדבר החשוב לו ביותר**, ואצל האשה הדבר החשוב ביותר הוא בעלה ומשפחתו.

טבע האשה הוא טבע של תלות. לפני הנישואין היא אמורה להיות תלויה באביה, ומשנישאת, היא תלויה בבעלה.

כאשר האשה מאפשרת לבעלה להתמסר ללימוד התורה, למרות שבשל כך היא נשארת באותו הזמן בודדה, היא מוותרת בכך על הצורך החיוני שלה - הקשר הקרוב שלה עם בעלה, למען הערך העליון של לימוד התורה.

כאשר האשה מכופפת את הדבר החשוב לה מכל למען לימוד התורה, בכך, ממש כמו האיש, היא **מזדככת וממחמת** כן אף היא זוכה למתנה של 'אור התורה'.

כך 'ממיתה' האשה את עצמה על לימוד התורה. כך היא עמלה ומזדככת, וממילא זוכה לאור התורה.

נשים במה זכין? היכן היא נקודת הזיכון של האשה? **בהמתנה לבעליה** - כאשר היא מקריבה למען התורה את הדבר היקר לה ביותר. את הקשר עם בעלה.

יששכר מקריב את **דעתו**, זבולון את **כספו**, והאשה את הרצון **לקשר קרוב**. כי היא זקוקה לבעלה, קשה לה בהליכתו, אך בכל זאת, היא מזככת את עצמה וזוכה בשל כך לקנין אמיתי באור התורה המרום והרוחני.

אם כן, לנשים יש חלק בעמוד התורה בדיוק כמו יששכר וזבולון.

לשיעור המלא 073.295.13.81

מספר השיעור: *41750155#

שיעורים יסודיים על המשמעות הפנימית של החורבן ועבודת האבלות

קו להבין 073.295.1381 ועדים < 4 מועדים < 3 בין המצרים < 3

להארות, לתרומות והנצחות, ולקבלת הגיליון מידי שבוע בדוא"ל - a0732951381@gmail.com

073-2951381

"ותן בליבנו להבין להשכיל לשמוע"
קו השיעורים שעי"י "מכון להבין" באמצעות מערכת קול הלשון